

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.10.25
KOM(2011) 685 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI IR EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS
PRIEŽIŪROS PAREIGŪNUI**

Paketas "Atsakingos įmonės"

Lisabonos sutartyje nurodyta, kad Europos Sąjunga ir jos vidaus rinka grindžiamos „didelio konkurencingumo socialine rinkos ekonomika“. Siekdama laikytis tokio modelio ir jį stiprinti sudėtingoje ekonominėje ir finansinėje aplinkoje, kad būtų sukurtos sąlygos pažangesniam, tvaresniam ir labiau integraciniam augimui ES priėmė strategiją „Europa 2020“. Tuos tikslus įgyvendinti siekiama tam tikromis plataus užmojo politinėmis iniciatyvomis:

- 2011 m. balandžio mėn., siekiant bendrajai rinkai suteikti naują impulsą, „Bendrosios rinkos aktu“¹ (BRA) norėta pabrėžti žmoniškumo ir pasitikėjimo svarbą Europos ekonomikai ir integracijai – sustiprinti socialinius motyvus, kai įgyvendinama įmonių rėmimo politika. Ten pabrėžtas ir įmonių atsakingumo visuomeninei aplinkai stiprinimas bei ypatingas atsakingo ir socialinio verslo vaidmuo.
- Tuo pat metu pavyzdine iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ remiama socialinių naujovių koncepcija, kuria asociacijos ir verslininkai skatinami būti išradingais santykiuose su pažeidžiamomis grupėmis ir neatidėliotinių socialinių poreikių, kurių nepatenkina rinka ar viešoji valdžia, atžvilgiu.
- 2010 m. pabaigoje Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi plane buvo pasiūlyta visaapimanti strategija nacionalinėms ir Europos politikai koordinuoti, kad Europa taptų labiau integruojanti, o kovoje su skurdu ir socialine atskirtimi paraginta „išnaudoti visą socialinės ekonomikos potencialą“.
- Komunikate „Integruota globalizacijos eros pramonės politika“ Komisija pažymi, kad „reikia naujo požiūrio į trumpalaikio pelno didinimo ir tvaraus vertės kūrimo per ilgesnį laikotarpį santykį“².

Pagrindinis tikslas – augimas ir konkurencingumas, o jie įmanomi tik sugrįžus mūsų Sąjungos piliečių pasitikėjimui. Reikia išnaudoti Europos inovacijos ir kūrybingumo galimybes tuo pačiu metu išliekant ištikimiesiems savo vertybėms: atsakomybei, skaidrumui, teisingumui, socialinei įtraukčiai ir solidarumui. Šis naujasis integracinis ir tvarus augimas, kuriuo siekiama užimtumo visiems, prasidės tik grąžinus pelnytą vietą realiai ekonomikai, kurios pagrindas – vertę kuriančios, skaidrios ir atsakingai valdomos įmonės.

Todėl „Atsakingų įmonių“ pakete siūlomos priemonės ir iniciatyvos, skirtos stiprinti ir didinti mūsų ekonominį ir socialinį modelį, nepaprastai svarbų 500 milijono Europos gyventojų bendrabūviui. Šia iniciatyva Komisija nori suteikti verslui paskatų ir paramos drauge su mumis siekti, kad atsakomybė, pasitikėjimas ir socialinė įtrauktis taptų esminiais tvaresnio ekonominio modelio mūsų žemyne elementais; juk be socialinės sanglaudos negali būti tvarios ekonomikos. Tokiomis aplinkybėmis Komisija remia verslo sprendimus ir novatoriškas iniciatyvas, dėl kurių auga užimtumas ir socialinė įtrauktis ir tuo pat metu stiprėja bendras Europos ekonomikos konkurencingumas.

Todėl Komisija išklausė suinteresuotųjų šalių nuomones, išsakytas per viešąsias konsultacijas, Europos Sąjungoje vykusias nuo 2010 m.; ši tema sukėlė didelį susidomėjimą.

„Atsakingų įmonių“ paketą sudaro:

¹ „Bendrosios rinkos aktas. Dvylika svertų augimui skatinti ir pasitikėjimui stiprinti“, COM(2011) 206 galutinis, 2011 m. balandžio 13 d.

² 2010 m. lapkričio 17 d. COM(2010) 614 galutinis.

- šis įvadinis komunikatas
- Atskaitomybės direktyvų persvarstymo pasiūlymas³
- Skaidrumo direktyvos persvarstymo pasiūlymas⁴
- Komunikatas dėl įmonių socialinės atsakomybės⁵
- Socialinio verslo iniciatyvos komunikatas⁶

Šio dokumentų paketo tikslai yra du:

- sukurti kūrybiškumui ir naujovėms palankesnę ir verslo pasitikėjimą stiprinančią ekonominę terpę sumažinant administracines kliūtis ir našta, slegiančią visų pirma mažąsias ir vidutines įmones (MVI), kad jos galėtų išlaisvinti ir realizuoti augimo potencialą. Visų pirma, bus patobulintos įmonių atskaitomybės ir veiklos skaidrumo taisyklės. Administracinės išlaidos dėl to galėtų sumažėti 2,3 mlrd. EUR.
- Pateikti savą visuomenėje atsakingos ir socialinės įmonės sampratą ir su ja siejamus projektus. Visų pirma persvarstomas įmonių vaidmuo visuomenėje ir aplinka, kurioje atsiranda ir veikia inovacinių, ekonomiškai gyvybingų ir didelio socialinio poveikio projektų turintys verslininkai, persvarstymą.

1. Sukurti tvaresnę ekonominę terpę, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

Abiem šio paketo teisinėmis iniciatyvomis siekiama stiprinti pasitikėjimą Europos įmonių veiklos metodais.

Atskaitomybės direktyvos skirtos Europos kapitalo įmonių metinėms ir konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms. Direktyvas įgyvendinus sumažės MVI administracinė našta ir supaprastės tvarka mažoms įmonėms. Be to, svarią tarpvalstybinę dimensiją turinčių ir su dideliu trečiųjų šalių skaičiumi susijusių įmonių metinės finansinės ataskaitos taps aiškesnės ir lengviau palyginamos. Direktyvos apsaugos vartotojus, nes bus išsaugoma jiems reikalinga informacija.

Modernizuodama **Skaidrumo direktyvą** Komisija nori sudaryti kotiruojamoms mažosioms ir vidutinėms įmonėms palankesnes sąlygas patekti į reguliuojamas rinkas. Pasiūlytas prievolės skelbti ketvirčio informaciją panaikinimas ne tik turėtų sumažinti kotiruojamų mažųjų ir vidutinių įmonių prekybos biržoje išlaidas, bet ir paskatinti ilgalaikes ir vidutinio ilgumo investicijas taip remiant socialiai atsakingą investavimą.

Šiomis su atskaitomybės standartais ir skaidrumu susijusiomis iniciatyvomis taip pat siekiama, kad didinant gavybos ir miškininkystės įmonių atsakomybės jausmą didėtų daug išteklių turinčių šalių, taip pat ir Europos Sąjungoje, skaidrumas. Europos rinkose kotiruojamos gavybos ir miškininkystės įmonės ir didžiosios nekotiruojamos įmonės turės teikti ataskaitas apie tai, kiek pinigų jos sumokėjo konkrečių šalių valdžios institucijoms, o kai mokėjimai susiję su konkrečiu projektu – detalizuodamos ir projektus, ir reikšmingumo ribą. Tokios ataskaitos daug išteklių turinčių šalių pilietinei visuomenei suteiks daug daugiau informacijos apie tai, kiek konkrečiai Europos įmonės sumokėjo vietinėms vyriausybėms už teisę išgauti gamtinius šių šalių išteklius.

³ COM(2011) 684 galutinis.

⁴ COM(2011) 683 galutinis.

⁵ COM(2011) 681 galutinis.

⁶ COM(2011) 682 galutinis.

Reikėtų pažymėti, kad šie pasiūlymai 2012 m. bus papildyti teisės akto, kuriuo skatinama atskleisti nefinansinę informaciją, pasiūlymu.

2. Persvarstyti atsakingo ir socialinio verslo vietą visuomenėje

Abu komunikatai vienas kitą papildo ir yra bendras Komisijos darbo, įvykusių intensyvių konsultacijų ir diskusijų rezultatas.

Komunikate dėl **įmonių socialinės atsakomybės** pateikiama strategija, kurią įgyvendinant visos įmonės, išnaudodamos akcijų ir socialinės vertės kūrimo potencialą, galės geriau prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ tikslų pasiekimo. Jame siūlomas atnaujintas ir su tarptautiniu mastu pripažintais principais bei gairėmis derantis įmonių socialinės atsakomybės apibrėžimas. Dokumente svarstoma, kaip geriau paskleisti informaciją apie įmonių viešosios politikos (investicijos, viešieji konkursai, nefinansinės informacijos skaidrumas) ir su privačių subjektų (vartotojų, investuotojų) atsakomybės patirtį ir už ją atlyginti. Jame užtikrinama tarptautiniu mastu pripažintų principų bei gairių taikymo priežiūra ir nustatomi JTO pagrindinių verslo ir žmogaus teisių principų įgyvendinimo būdai. Komunikate valstybės narės raginamos kurti realias įmonių socialinės atsakomybės strategijas, skatinamos diskusijos apie visuomenei kilusius iššūkius (demografiniai pokyčiai, sveikata, gerovė darbe, vietinė plėtra) ir primenama įmonių socialinės atsakomybės svarba švietimui.

Socialinio verslo iniciatyvoje atskirai aptariama specifiškiau tam tikra rūšis įmonių, kurių pagrindinis tikslas – vykdant pelno siekiančią ekonominę veiklą tarnauti bendrajam socialiniam, visuomeniniam ir aplinkos interesui. Tokių nemenką ir augančią Europos ekonomikos dalį sudarančių ir socialinį ekonomikos aspektą stiprinančių įmonių jau yra visose valstybėse narėse. Dažnai jos inicijuoja socialines naujoves ir pasikeitimus, taiko įvairius organizavimo modelius – jos gali būti kapitalo įmonėmis, kooperatyvais, savidraudos įmonėmis, asociacijomis, fondais; joms bendra tai, kad jos investuoja gautą pelną (ar bent jau didžiąją jo dalį) į socialinių tikslų siekimą. Jos yra įsitraukusios į pilietines ir bendruomenių iniciatyvas ir taip kuria naujus suinteresuotųjų šalių bendravimo forumus ir saitus, tačiau visuomenei, politikams ir investuotojams jos lieka nežinomos ir jų nepripažintos. Šiuo komunikatu siekiama tikslo kurti socialinėms įmonėms palankią aplinką, kad bendrojoje rinkoje būtų skatinama naujoviškų, ekonomiškai gyvybingų ir didelį socialinį poveikį turinčių iniciatyvų plėtra. Komunikate nagrinėjama, ar visose formuojamose ar išplėtotose Europos politikos srityse tinkamai atsižvelgiama į tokios rūšies įmonių veikimo būdus, specifiką ir tikslus. Dokumente taip pat numatomos priemonės, skirtos pagerinti socialinių įmonių galimybes gauti finansavimą, jų matomumui ir pripažinimui padidinti, geresnei įmonių teisės, viešųjų pirkimų ar valstybės pagalbos reguliavimo sistemai sukurti.